

Związek Harcerstwa Polskiego

Chorągiew Wielkopolska im. Powstańców Wielkopolskich 1918/19

Propozycja programowa „CZAS BOHATERÓW”

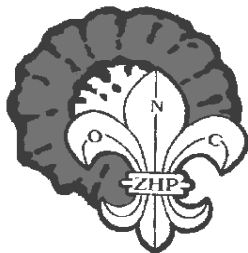
w 90. rocznicę Powstania Wielkopolskiego 1918/1919

Poznań, 27 grudnia 2007 – 27 grudnia 2008

WSTĘP

Poznań, 27 grudnia 2007

KOMENDANT
Chorągwi Wielkopolskiej Związku Harcerstwa Polskiego
im. Powstańców Wielkopolskich 1918/19

Rozkaz Specjalny L.2/2007

Druhny i Druhowie!

Obchodzimy dzisiaj 89. rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 roku. Zwycięski zryw Wielkopolan doprowadził wtedy do przyłączenia naszego regionu do odzyskującej niepodległość Ojczyzny. Powstanie było zarazem wielkim czynem wielkopolskiego harcerstwa. Rocznica wybuchu Powstania jest zawsze okazją do szczególnej pamięci o patronach naszej chorągwi – Powstańcach Wielkopolskich.

Za rok obchodzić będziemy okrągłą 90. rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Dla jej uczczenia w grudniu 2008 roku w Poznaniu odbędzie się Zlot Chorągwi Wielkopolskiej ZHP połączony z nadaniem naszej chorągwi nowego sztandaru. Czas jaki nas dzieli od tej uroczystości poświęcimy bohaterom chorągwi – Powstańcom Wielkopolskim 1918/1919. Każda wielkopolska gromada i drużyna będzie miała okazję realizować zadania propozycji programowej „Czas Bohaterów”.

W związku z tym:

- zachęcam wszystkie drużyny i gromady do zdobywania odznaki chorągwianej „Harcerska Służba Wielkopolsce” i podjęcia w następnych miesiącach kolejnych zadań propozycji programowej „Czas Bohaterów”;
- polecam kadrze programowej hufców wspieranie drużynowych w realizacji zadań propozycji programowej;
- polecam wszystkim komendom hufców przygotować udział reprezentacji hufców w Zlocie Chorągwi.

Czuwaj!

/-/ hm. Jarosław Rura

INFORMACJE PODSTAWOWE

Cele propozycji:

- Uczczenie 90. rocznicy Powstania Wielkopolskiego 1918/1919.
- Poszerzenie wiedzy na temat Powstania Wielkopolskiego (a szczególnie udziału w nim skautów) wśród harcerzy oraz mieszkańców Wielkopolski.
- Wzmocnienie pracy wychowawczej drużyn (wychowanie patriotyczne).
- Przygotowanie gromad i drużyn do udziału w Zlocie Chorągwi w 90. rocznicę Powstania Wielkopolskiego.

Uczestnicy.

Gromady zuchowe, drużyny harcerskie, starszoharcerskie, wędrownicze i wielopoziomowe z Wielkopolski, które podejmą się realizacji zadań propozycji programowej.

Realizacja propozycji w środowiskach: styczeń 2008 r. - grudzień 2008 r.

Czas trwania zlotu chorągwi: 5 – 7 grudnia 2008 r.

TERMINARZ REALIZACJI PROPOZYCJI:

- **27 grudnia 2007** – ogłoszenie propozycji programowej,
- **styczeń - grudzień 2008** – zdobywanie w drużynach odznaki chorągwianej,
- **luty - maj 2008** – opracowanie materiałów pomocniczych dla drużynowych, promocja propozycji, przygotowanie kadry programowej hufców do wsparcia drużyn w realizacji zadań propozycji,
- **maj – czerwiec 2008** – dotarcie do drużyn z pakietem programowym,
- **czerwiec - sierpień 2008** – przygotowanie w hufcach drużynowych do realizacji zadań propozycji, realizacja zadań wakacyjnych,
- **wrzesień - listopad 2008** – realizacja głównych zadań propozycji programowej
- **5 - 7 grudnia 2008** – Zlot Chorągwi Wielkopolskiej ZHP.

PROPOZYCJA PROGRAMOWA DLA DRUŻYN

Propozycja programowa jest skierowana do wszystkich gromad i drużyn naszej chorągwi. Realizują one zadania dotyczące patrona naszej chorągwi – Powstańców Wielkopolskich z lat 1918-1919. Zadania pogrupowane są w trzech wątkach:

- „Moja Wielkopolska” – rozwój wiedzy na temat Wielkopolski
- „Najdłuższa Wojna Nowoczesnej Europy” – poszerzenie wiedzy o walce Polaków o tożsamość pod zaborem pruskim.
- „Młodzież w Powstaniu” – poszerzenie wiedzy na temat udziału młodzieży w Powstaniu Wielkopolskim.

ZASADY

1. Drużyny realizują zadania dopasowane do wieku harcerzy. Wybór zadań oraz ocenę realizacji dokonują Rady Drużyn.
2. Po dokonaniu wyboru zadań lub opracowaniu własnych, drużyny powinny przesłać informację do Komendy Chorągwi (wg wzoru znajdującego się na stronie www.czasbohaterow.zhp.wlkp.pl). Przyjmujemy wyłącznie listy wysłane drogą elektroniczną na adres: skrzynka@zhp.wlkp.pl z tytułem „Czas Bohaterów”.
  - Wszystkie drużyny biorące udział w programie zostaną umieszczone na stronie www. W ten sposób uzyskacie potwierdzenie wysłanego przez Was meldunku.
  - Drużyny, które przyślą zgłoszenie, będą bezpośrednio na podane przez siebie adresy mailowe otrzymywać dalsze materiały dotyczące propozycji programowej.
3. Realizacja zadań zostanie oceniona na podstawie meldunków i materiałów przesłanych przez drużyny po wykonaniu zadania. Meldunki należy przesłać do **25 listopada 2008**. Materiały opracowane w trakcie realizacji zadań zostaną po Zlocie przekazane do Komisji Historycznej Chorągwi Wielkopolskiej oraz w miarę możliwości umieszczone na stronach internetowych.
4. Drużyny najlepiej realizujące zadania propozycji programowej zostaną wyróżnione. Przy ocenie zostaną wzięte pod uwagę:
  - liczba zrealizowanych zadań;
  - stopień trudności;
  - pomysłowość i własna inicjatywa.
5. Podsumowanie realizacji zadań Czasu Bohaterów nastąpi na Zlocie Chorągwi.
  - Wszystkie drużyny uczestniczące w propozycji otrzymają pamiątkowe dyplomy.

- Najlepsze drużyny otrzymają nagrody rzeczowe.
  - Zostaną wręczone odznaki chorągwiane „Harcerska Służba Wielkopolsce” (zdobyte przez harcerzy w trakcie realizacji zadań Czasu Bohaterów).
  - Zuchy i harcerze, którzy zdobyli sprawności: Wielkopolanin, Mały Powstaniec Wielkopolski, Powstaniec Wielkopolski otrzymają odpowiednie plakietki.
6. Wszyscy drużynowi drużyn, które wezmą udział w realizacji zadań propozycji programowej otrzymają pamiątkowe „ekumeniczne” lilijki.

ZADANIA – INFORMACJA OGÓLNA

„Moja Wielkopolska” – rozwój wiedzy na temat Wielkopolski.

- Harcerze, harcerze starsi i wędrownicy realizują to zadanie w postaci zdobywania odznaki chorągwianej;
- Zuchy realizują zadanie przez zdobywanie sprawności „Wielkopolanin-Wielkopolanka”.

„Najdłuższa Wojna Nowoczesnej Europy” – poszerzenie wiedzy o walce Polaków o niepodległość pod zaborem pruskim.

- Zadania realizują drużyny harcerskie, starszoharcerskie i wędrownicze.
- Harcerze zapoznają się z postaciami wybitnych Wielkopolan XIX wieku oraz poznają najważniejsze wydarzenia historii Wielkopolski XIX wieku związane z miejscowością, w której funkcjonuje drużyna.

„Młodzież w Powstaniu”:

- stworzenie stron internetowych (w Wikipedii) poświęconych udziałowi skautów z różnych miast/drużyn w powstaniu i przybliżających sylwetki konkretnych skautów - uczestników powstania;
- konkurs na najlepszy reportaż fotograficzny, amatorski filmik, krótki komiks o skautach i młodzieży w Powstaniu Wielkopolskim;
- zuchy realizują sprawność „Mały Powstaniec Wielkopolski”;
- harcerze i harcerze starsi zdobywają sprawności „Powstaniec Wielkopolski”;
- wędrownicy zdobywają znak służby pamięci.

Zadanie dodatkowe-przedzlotowe: Zadaniem przedzlotowym dla drużyn jest przygotowanie lasek skautowych dla każdego harcerza z drużyny.

ZADANIA DLA ZUCHÓW

„Moja Wielkopolska”

W ramach zdobywania wiedzy na temat naszego regionu Wielkopolski gromady zdobywają sprawność „Wielkopolanin-Wielkopolanka”.

SPRAWNOŚĆ „WIELKOPOLANIN – WIELKOPOLANKA”

1. Bawiliśmy się w gród Mieszka. Inscenizowaliśmy legendy i opowiadania wielkopolskie.
2. Umiemy powiedzieć z czego znane są niektóre miejscowości w Wielkopolsce (np. Poznań, Konin, Gniezno, Kalisz, Leszno). Znamy zabytki tego regionu. Urządziliśmy turniej wiedzy o tych miastach.
3. Znamy przykłady walk o polskość tego regionu (np. wóz Drzymały, strajk dzieci wrzesińskich, powstanie wielkopolskie) oraz przykłady bohaterskich walk z okresu II wojny światowej.
4. Wykonaliśmy mapę miejsc pamięci, pomników przyrody, zabytków historycznych lub ciekawostek naszego regionu.
5. Odwiedziliśmy miejsca „naj” w naszym regionie (np. najstarsze budowle, najwyższa góra, itp.)
6. Byliśmy w muzeum naszego regionu lub naszej miejscowości.
7. Poznaliśmy kilka wyrażen gwarowych Wielkopolski.
8. Zbieraliśmy pocztówki oraz różne pamiątki z regionu wielkopolski (np. naczynia gliniane, wycinanki) i urządziliśmy z nich wystawę.
9. Umiemy wykonać na wzór ludowy malowaną lub wycinaną wielkopolską.
10. Umiemy opowiedzieć jak wygląda ludowy strój Wielkopolski i wykonać jego dowolny element.

„Młodzież w Powstaniu”:

Zdobywanie sprawności „Mały Powstaniec Wielkopolski” służy wychowaniu patriotycznemu, kształtowaniu gotowości do poświęceń, wyrabia odwagę, posłuszeństwo i karność. Podczas zdobywania sprawności ważny jest kontakt z historykiem lub członkiem rodziny powstańca, jak również zetknięcie się z pamiątkami po powstańcach.

SPRAWNOŚĆ „MAŁY POWSTANIEC WIELKOPOLSKI”

1. Wiemy kiedy wybuchło i jak długo trwało Powstanie Wielkopolskie.
2. Wiemy kim byli i o co walczyli powstańcy oraz na jakich działali frontach.
3. Wiemy jaką rolę odegrała nasza miejscowość w Powstaniu Wielkopolskim.
4. Znamy z książek, opowiadań i filmów wydarzenia z życia i walk powstańców.

5. Spotkaliśmy się z powstańcem lub jego rodziną, zwiedziliśmy izbę pamięci lub muzeum woj- skowe.
6. Wykonaliśmy trefle i rozetki powstańcze.
7. Wykonaliśmy mapę lub makietę działań powstańczych.
8. Wykonaliśmy mapę miejsc pamięci naszego regionu.
9. Bawiliśmy się w oddział powstańczy (tropienie, przenoszenie rannych, opatrywanie, pełnienie warty, podchody).
10. Urządziliśmy konkurs plastyczny oraz wystawę na temat: „Ku wolności - Powstanie Wielkopol- skie”.
11. Nauczyliśmy się pieśni powstańczych.
12. Wzięliśmy udział w obchodach ku pamięci powstańców wielkopolskich.

UWAGI:

Sprawność „Mały Powstaniec Wielkopolski” przeznaczona jest dla zuchów starszych, a ze względu na wprowadzenie elementów musztry, dla zuchów zdobywających III gwiazdkę (a więc dla tych, którzy wkrótce przejdą do drużyn harcerskich). Przystępując do realizacji sprawności, drużynowy powinien poszerzyć swoją wiedzę o Powstaniu Wielkopolskim.

Chociaż Powstanie Wielkopolskie rozegrało się w miesiącach zimowych, sprawność realizować można późną jesienią. Wprawdzie sprawność jest przeznaczona w szczególności dla chłopców, to mogą też w jej zdobywaniu brać udział dziewczęta (szycie rozetek, opatrywanie rannych itp.).

ZADANIA DLA HARCERZY

„Moja Wielkopolska”

W ramach poszerzania wiedzy o Wielkopolsce harcerze realizują zadania odznaki chorągwianej **"Harcerska Służba Wielkopolsce"**

(pełen regulamin odznaki na stronie www.wlkp.zhp.pl lub w materiałach pomocniczych)

Wielkopolska – kolebką państwowości polskiej

1. Poznał historię początków państwowości polskiej poprzez uczestnictwo w wyprawie/wycieczce Szlakiem Piastowskim (odwiedził co najmniej Ostrów Lednicki, Gniezno i Poznań).
2. Wykazał się znajomością swojej miejscowości. Potrafi być przewodnikiem po najbliższej okoli- cy swojego miejsca zamieszkania.

Powstańcy Wielkopolscy 1918/1919 – bohater chorągwi

3. Wykazał się znajomością przyczyn, przebiegu i skutków Powstania Wielkopolskiego 1918/1919. Wie jaki był w nim udział harcerzy/skautów.
4. Zna symbolikę rozetki z lilijką – „Symbolu Chorągwi Wielkopolskiej ZHP”.
5. Wykona zadanie związane z jednym z miejsc pamięci poświęconych Powstaniu Wielkopol- skiemu.

Tradycje harcerskie w Wielkopolsce

6. Wykazał się wiedzą o początkach harcerstwa w Wielkopolsce i w swoim hufcu.
7. Potrafi zaśpiewać pieśń Chorągwi Wielkopolskiej ZHP „Już lipa roztula”.
8. Wykazał się wiedzą o historii swojej drużyny/szczepu/środowiska harcerskiego.

Aktywność w środowisku działania

9. Wykazał się wiedzą o swojej gminie i powiecie (zasięg, siedziba, władze).
10. Wraz z drużyną/zastępem uczestniczył w realizacji zadań harcerskiej służby na rzecz swojego środowiska zamieszkania.

„Najdłuższa Wojna Nowoczesnej Europy”

W ramach zdobywania wiedzy o walce Polaków o niepodległość pod zaborem pruskim harcerze realizują dwa zadania.

Poznanie postaci wybitnych Wielkopolan XIX wieku.

- Wybierzcie ciekawe postaci XIX wiekowej Wielkopolski – Polaków, którzy przez pracę organiczną przeciwstawiali się zaborcom i umacniali polskość, siłę gospodarczą, oświatę i kulturę.
- Poznajcie fakty z życia wybranych przez was bohaterów.
- Przedstawcie ciekawą historię związaną z waszymi bohaterami w dowolnej formie innym harcerzom lub społeczności lokalnej.

Poznanie wydarzeń historii Wielkopolski XIX wieku związanych z miejscowością w której funkcjonuje drużyna.

- Poznajcie historie swojej miejscowości w XIX wieku.
- Odnajdźcie ciekawe miejsca związane z tą historią.
- Odwiedźcie to miejsce z całą drużyną, znajdźcie osobę, która wam opowie o tym miejscu (przewodnik po miejscowości, nauczyciel historii, ...). Udokumentujcie swoją wizytę serią zdjęć.

„Młodzież w Powstaniu”

Zdobądźcie sprawność „Skaut Wielkopolski” **.

SKAUT WIELKOPOLSKI * *

1. Zna datę rozpoczęcia i zakończenia Powstania Wielkopolskiego.
2. Wie kim byli: I. J. Paderewski, gen. Dowbór-Musnicki, mjr Taczak.
3. Przygotował pracę plastyczną na temat Powstania Wielkopolskiego- forma dowolna.
4. Odwiedził muzeum lub miejsce pamięci (pomnik, kwatera powstańcza na cmentarzu, miejsce walk) związane z Powstaniem Wielkopolskim.
5. Dobrze zna musztrę harcerską.
6. Wykonał samodzielnie Laskę Skautową, zna jej historie.

ZADANIA DLA HARCERZY STARSZYCH

„Moja Wielkopolska”

W poszukiwaniu wiedzy o swoim regionie harcerze starsi zdobywają odznakę chorągwaną "Harcerska Służba Wielkopolsce".

(pełen regulamin odznaki na stronie www.wlkp.zhp.pl lub w materiałach pomocniczych)

Wielkopolska – kolebką państwowości polskiej

1. Poznał historię początków państwowości polskiej poprzez uczestnictwo w wyprawie/wycieczce Szlakiem Piastowskim (odwiedził co najmniej Ostrów Lednicki, Gniezno i Poznań).
2. Wykazał się znajomością swojej miejscowości. Potrafi być przewodnikiem po najbliższej okolicy swojego miejsca zamieszkania.

Powstańcy Wielkopolscy 1918/1919 – bohater chorągwi

3. Wykazał się znajomością przyczyn, przebiegu i skutków Powstania Wielkopolskiego 1918/1919. Wie, jaki był w nim udział harcerzy/skautów.
4. Zna symbolikę rozetki z lilijką – „Symbolu Chorągwi Wielkopolskiej ZHP”.
5. Wykona zadanie związane z jednym z miejsc pamięci poświęconych Powstaniu Wielkopolskiemu.

Tradycje harcerskie w Wielkopolsce

6. Wykazał się wiedzą o początkach harcerstwa w Wielkopolsce i w swoim hufcu.
7. Potrafi zaśpiewać pieśń Chorągwi Wielkopolskiej ZHP „Już lipa roztula”.
8. Wykazał się wiedzą o historii swojej drużyny/szczepu/środowiska harcerskiego.

Aktywność w środowisku działania

9. Wykazał się wiedzą o swojej gminie i powiecie (zasięg, siedziba, władze).
10. Wraz z drużyną/zastępem uczestniczył w realizacji zadań harcerskiej służby na rzecz swojego środowiska zamieszkania.

„Najdłuższa Wojna Nowoczesnej Europy”

W ramach zdobywania wiedzy o walce Polaków o niepodległość pod zaborem pruskim harcerze starsi realizują dwa zadania.

Poznanie postaci wybitnych Wielkopolan XIX wieku.

- Wybierzcie ciekawe postaci XIX wiekowej Wielkopolski – Polaków, związanych z waszą miejscowością lub regionem, którzy przez pracę organiczną przeciwstawiali się zaborcom i umacniali polskość, siłę gospodarczą, oświatę, kulturę.
- Poznajcie fakty z życia wybranych przez was bohaterów.
- Przedstawcie ciekawą historię związaną z waszymi bohaterami w dowolnej formie innym harcerzom lub społeczności lokalnej.

Poznanie wydarzeń historii Wielkopolski XIX wieku związanych z miejscowością, w której funkcjonuje drużyna.

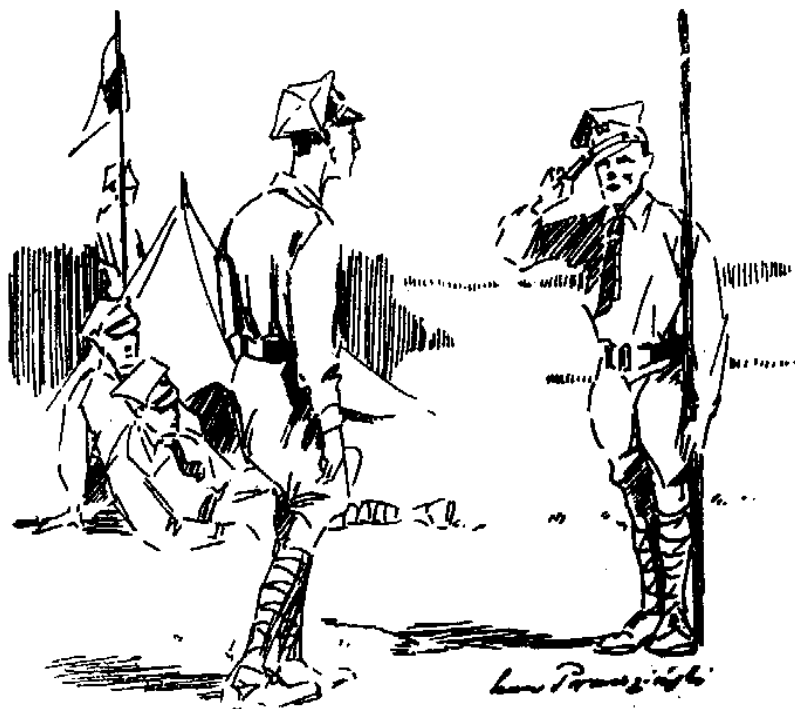
- Poznajcie historie swojej miejscowości w XIX wieku.
- Odnajdźcie ciekawe miejsce związane z tą historią.
- Stwórzcie reportaż fotograficzny lub stronę internetową na temat tego obiektu. Udostępnijcie wyniki swoich poszukiwań innym osobom.

„Młodzież w Powstaniu”

- Poszukajcie wiadomości na temat udziału skautów w Powstaniu Wielkopolskim (w miarę możliwości z waszej miejscowości).
- Spróbujcie odtworzyć wydarzenia z okresu Powstania Wielkopolskiego. Nakręćcie amatorski filmik lub stwórzcie fotokomiks na ten temat.
- Zdobądźcie sprawność „Skaut Wielkopolski”***.

SKAUT WIELKOPOLSKI * * *

1. Zna przyczyny, przebieg oraz skutki Powstania Wielkopolskiego.
2. Zapoznał się z rodzajami umundurowania Powstańców Wielkopolskich, Wojsk Wielkopolskich oraz skautów Wielkopolskich.
3. Zna wkład Skautingu w Powstanie Wielkopolskie – pomoże w organizacji zbiórki na ten temat.
4. Przygotował i przeprowadził Wraz z zastępem grę terenową związaną z Powstaniem Wielkopolskim lub przedstawienie dotyczące wybranego fragmentu z historii Powstania Wielkopolskiego.
5. W wybrany przez siebie sposób rozpowszechni wiedzę o wybranej postaci związanej z Powstaniem Wielkopolskim (w miarę możliwości powinna być to postać związana z miejscowością zamieszkania).
6. Wykonał samodzielnie Laskę Skautową. Opanował podstawy musztry z Laską Skautową.
7. Przez określony czas, wraz z zastępem będzie dbał o groby Powstańców Wielkopolskich (w przypadku braku takich grobów opieka nad innymi grobami żołnierskimi).

ZADANIA DLA WĘDROWNIKÓW

„Moja Wielkopolska”

Realizując służbę na rzecz Wielkopolski i poszerzając swoją wiedzę regionalną oraz o chorągwi wędrownicy zdobywają odznakę chorągwaną **"Harcerska Służba Wielkopolsce"**.

Wielkopolska – kolebką państwowości polskiej

1. Poznał historię początków państwowości polskiej poprzez uczestnictwo w wyprawie/wycieczce Szlakiem Piastowskim (odwiedził co najmniej Ostrów Lednicki, Gniezno i Poznań).
2. Wykazał się znajomością swojej miejscowości. Potrafi być przewodnikiem po najbliższej okolicy swojego miejsca zamieszkania.

Powstańcy Wielkopolscy 1918/1919 – bohater chorągwi

3. Wykazał się znajomością przyczyn, przebiegu i skutków Powstania Wielkopolskiego 1918/1919. Wie, jaki był w nim udział harcerzy/skautów.
4. Zna symbolikę rozetki z lilijką – „Symbolu Chorągwi Wielkopolskiej ZHP”.
5. Wykona zadanie związane z jednym z miejsc pamięci poświęconych Powstaniu Wielkopolskiemu.

Tradycje harcerskie w Wielkopolsce

6. Wykazał się wiedzą o początkach harcerstwa w Wielkopolsce i w swoim hufcu.
7. Potrafi zaśpiewać pieśń Chorągwi Wielkopolskiej ZHP „Już lipa roztula”.
8. Wykazał się wiedzą o historii swojej drużyny/szczepu/środowiska harcerskiego.

Aktywność w środowisku działania

9. Wykazał się wiedzą o swojej gminie i powiecie (zasięg, siedziba, władze).
10. Wraz z drużyną/zastępem uczestniczył w realizacji zadań harcerskiej służby na rzecz swojego środowiska zamieszkania.

„Najdłuższa Wojna Nowoczesnej Europy”

W ramach utrwalania pamięci o walce Polaków o niepodległość pod zaborem pruskim wędrownicy realizują ZNAK SŁUŻBY PAMIĘCI. Sięgnijcie do historii XIX wieku. Poszukajcie pamiątek tej przeszłości na terenie miejscowości, w której mieszkacie. Odnajdźcie pamięć o wybitnych Polakach, którzy działali na terenie waszej miejscowości. Utrwalajcie pamięć o przeszłości wśród innych harcerzy oraz w społeczności lokalnej. Pomóżcie młodszym od siebie harcerzom w realizacji zadań propozycji programowej Czas Bohaterów.”

„**ZNAK SŁUŻBY PAMIĘCI** - Potrzebę rozumienia dziejów i wyciągania aktualnych wniosków dostrzegamy, obserwując wydarzenia współcześnie rozgrywane się na naszych oczach w Europie i na świecie. Pamięć „historyczna” jest niezbędna, aby się przygotować do pełnego i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym. Musimy zachować pamięć o dziejach naszej rodziny, swojej LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI i całego narodu. Każde ludzkie pokolenie staje się dłużnikiem swoich przodków i właśnie przez tych, którzy wstąpili już w „czas przeszły” i stali się częścią historii – także dłużnikiem jej samej. „Z książki można powrywać kartki, a groby zostają”. Na listopadowych cmentarzach też można uczyć się historii... O ileż łatwiej pojąć wówczas prawdę o „narodach, które tracąc PAMIĘĆ – tracą ŻYCIE”. Taka oto jest idea tego znaku wędrowniczej służby – zachować pamięć!”

*(Ogólne informacje na temat zdobywania znaków służb możecie znaleźć pod adresem:
www.dokumenty.zhp.pl/pliki/zalcznik_20070822_181712_u.zal_rn_37_2007.doc
lub w materiałach pomocniczych propozycji)*

„Młodzież w Powstaniu”

W Waszej pracy postarajcie się dotrzeć do wydarzeń sprzed 90 lat. Zbadajcie czym zajmowali się wtedy wielkopolscy skauci. Dotrzyjcie do śladów drużyn z tamtych czasów. Odwiedźcie biblioteki i Izby Pamięci szkół noszących imię Powstańców Wielkopolskich. Przeszukajcie materiały hufcowych komisji historycznych. Wykonajcie wybrane przez was zadania.

Filmy amatorskie o Powstaniu

Nakręćcie filmy o tematyce Powstania Wielkopolskiego, np. o miejscach związanych z Powstaniem, rekonstrukcję z wykorzystaniem strojów lub przedstawienie. Innym sposobem wykonania tego zadania mogą być filmiki związane z realizacją propozycji programowej przez Waszą drużynę. Jeżeli nie macie kamery, stwórzcie fotoreportaże miejsc pamięci znajdujących się w Waszych miejscowościach lub ukazujące pracę drużyny podczas realizacji propozycji programowej.

Komiks

Narysujcie powstańcze komiksy. Mile widziana lekka dawka humoru. Możecie też stworzyć fotokomiks - nie trzeba mieć zdolności plastycznych – wystarczy aparat fotograficzny i zespół osób chętnych do pracy.

Historyczne graffiti

Spopularyzujcie rozetę i inne symbole historyczne poprzez malowanie ich w miejscach uczęszczanych przez ludzi. Oczywiście zadanie to można wykonać jedynie za zgodą właściciela terenu.

Foto INO, Role-Playing Game

Zorganizujcie foto INO lub grę historyczną (dla harcerzy starszych i harcerzy), na którym uczestnicy będą szukać miejsc związanych z Powstaniem wielkopolskim oraz pierwszymi latami XX wieku na podstawie archiwalnych i współczesnych zdjęć. Przeprowadźcie grę fabularną związaną z tematyką powstańczą dla uczniów szkoły, np. w ramach akcji naborowej.

„Trzeba tylko chcieć tam dojść, do tego miejsca ogniobrania”

Przygotujcie ogniobranie powstańcze. Spróbujcie w ten sposób budować tradycję innego niż „apelowe” obchodzenia rocznic narodowych.

ZLOT CHORAĞWI

Zlot chorągwi podsumuje realizację w drużynach propozycji programowej „Czas Bohaterów”.

PIĄTEK – 5 grudnia 2008 r.

- przyjazd do Poznania, zakwaterowanie – podział na kompanie skautowe (17:00/20:00);
- wieczorem - kominki integracyjno-historyczne.

SOBOTA – 6 grudnia 2008 r.

- poranne apele w kompaniach - musztra z laskami;
- gry miejskie dla wszystkich grup wiekowych organizowane przez referaty (zucho- wy, harcerski, starszoharcerski, wędrowniczy, NS);
- dla instruktorów (kadra hufców) od rana otwarcie wystawy podsumowującej Czas Bohaterów (urząd wojewódzki), później konferencja na temat wychowania patrio- tycznego (do apelu) – nocleg dla instruktorów w szkołach lub w Kiekrzu;
- po południu obiad w miejscach noclegowych;
- zajęcia w miejscach noclegowych (zajęcia plastyczne, muzyczne, oglądanie fil- mów, zajęcia w Internecie - Wikipedia);
- przemarsz kompanii skautowych pod pomnik powstańców, wieczorny apel chora- gwi, zakończenie propozycji "Czas Bohaterów", wprowadzenie nowego sztandaru;
- kolacja w miejscach noclegowych;
- zajęcia wieczorne w miejscach noclegowych (ciąg dalszy zajęć z popołudnia), ma- raton filmowy i świecznisko.

NIEDZIELA – 7 grudnia 2008 r.

- pożegnalne apele w kompaniach;
- msza harcerska w kościele Farnym;
- przemarsz ulicami miasta z laskami skautowymi do kina Apollo
- uroczyste zakończenie konferencji i podsumowanie zlotu w kinie Apollo – wystą- pienie historyczne, wręczenie nagród, film o powstaniu, mini-koncert Wartaków.
- zwiedzanie atrakcji Poznania – dla zuchów i harcerzy NS - tramwajada);
- wyjazd z Poznania od godz. 13:00.

KONFERENCJA INSTRUKTORSKA

Konferencja odbędzie się 6 grudnia 2008 roku w Poznaniu. Celem konferencji będzie od- powiedź na pytanie jak dzisiaj w drużynach realizujemy program wychowawczy i jak wyko- rzystujemy do tego pracę z bohaterem drużyny, szczepu, hufca i chorągwi. W konferencji wezmą udział drużynowi oraz kadra programowa hufców. Oprócz wymiany doświadczeń będzie można zapoznać się z propozycjami pracy z bohaterem wypracowanymi w róż- nych środowiskach.

MATERIAŁY DO WYKORZYSTANIA

Poniżej przedstawiamy wykaz materiałów, z których można skorzystać realizując zadania propozycji programowej.

- **„Czas Bohaterów. Materiały pomocnicze do propozycji programowej”, Poznań 2008**

(do ściągnięcia ze strony internetowej Czasu Bohaterów od 12 czerwca 2008)

- **Wskazówek i materiałów szukajcie na stronie internetowej propozycji:**

www.czasbohaterow.zhp.wlkp.pl (strona rozpocznie funkcjonowanie od 9 czerwca)

- **Strony internetowe:**

<http://www.powstanie Wielkopolskie.info.pl/>

<http://www.poznan.pl/powstanie/>

<http://komisja-historyczna.webpark.pl/>

http://pl.wikipedia.org/wiki/Powstanie_wielkopolskie

- **Opracowania:**

- ➔ Czubiński Antoni, Powstanie Wielkopolskie 1918-1919. Geneza – charakter – znaczenie, Poznań 1978.
- ➔ Czubiński A., Grot Z., Miśkiewicz B., Powstanie Wielkopolskie 1918-1919. Zarys dziejów, Warszawa 1978.
- ➔ Grot Zdzisław (red.), Powstanie wielkopolskie 1918-1919, Poznań 1968.
- ➔ Grot Z., Pawłowski I., Pirko M., Wielkopolska w walce o niepodległość 1918-1919. Wojskowe i polityczne aspekty Powstania Wielkopolskiego, Warszawa 1968.
- ➔ Kosman Marcei, Powstanie Wielkopolskie, Poznań 1993.
- ➔ Kubiak Stanisław, Niemcy a Wielkopolska 1918-1919, Poznań 1969.
- ➔ Nowak Antoni, Skauci poznańscy w walce o polskość i niepodległość, Poznań 1994.
- ➔ Pajewski Janusz, Rozdział XXII. Powstanie Wielkopolskie, [w:] J. Pajewski, Odbudowa państwa polskiego 1914-1918, Warszawa 1985.
- ➔ Pietrzykowski Marian, Historia harcerstwa Wielkopolskiego, Tom 1: Lata 1912-1920, Poznań 2004.

